

**МІНІСТЕРСТВО
ЗАКОРДОННИХ СПРАВ
УКРАЇНИ**

Михайлівська площа, 1
м. Київ, 01018, Україна

Тел.: (044) 238 17 48; факс: (044) 238 18 88
E-mail: zsmfa@mfa.gov.ua
Web: <http://www.mfa.gov.ua>
Код ЄДРПОУ 00026620

**MINISTRY
OF FOREIGN AFFAIRS
OF UKRAINE**

1 Mykhailivska Square
Kyiv, 01018, Ukraine

№ 72/17-620-791 від 18.03.2014 р.

ТЕРМІНОВО!

**Фонд державного майна
України**

**Міністерство фінансів
України**

**Міністерство економічного
розвитку і торгівлі України**

**Міністерство юстиції
України**

У зв'язку з рішенням, прийнятим під час засідання Кабінету Міністрів України 16.03.2014 р., просимо до кінця робочого дня 19.03.2014 р. надати МЗС України правову позицію стосовно питання захисту національних інтересів під час розподілу державного майна і коштів колишнього СРСР.

Зазначену інформацію просимо надіслати факсом (т. 238-18-84) або на електронну адресу Договірно-правового департаменту МЗС України (dpd@mfa.gov.ua).

**Директор Договірно-
правового департаменту**

В.М. Пузирко

ФОНД ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ

№ 10-27-2997 від 19.03.2014

Міністерство закордонних
справ України

На витяг з Протоколу № 8
засідання КМУ від 16.03.2014
та на № 72/17-620-791 від 18.03.2014

Щодо захисту національних інтересів України

Фонд державного майна України, відповідно до пункту 1 питання 3 «Рішення з окремих питань» з Протоколу № 8 засідання Кабінету Міністрів України від 16.03.2014 та листа Міністерства закордонних справ України від 18.03.2014 № 72/17-620-791 повідомляє.

Згідно з законодавством України на Фонд державного майна України покладено виконання функцій з реалізації міжнародних угод про взаємне визнання прав та регулювання відносин власності, зокрема Угоди між Україною та Російською Федерацією про взаємне визнання прав та регулювання відносин власності від 15 січня 1993 року (далі – Угода від 15.01.1993).

Угодою від 15.01.1993 передбачено врегулювання прав власності України та Російської Федерації на об'єкти, розташовані на їх територіях.

З метою реалізації Угоди сторони обмінялися переліками об'єктів, на які вони можуть претендувати відповідно до статей 2 та 4 Угоди від 15.01.1993.

При цьому слід зазначити, що у Фонду державного майна України відсутня інформація щодо об'єктів нерухомого майна колишнього СРСР за кордоном.

Перший заступник Голови Фонду

(підпис)

Є. Іванов

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ

Міністерство закордонних справ
України

вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001
Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83
E-mail: themis@minjust.gov.ua
http://www.minjust.gov.ua
Код ЄДРПОУ 00015622

19.03.2014 № 1842-0-4-14/12.2

На № _____

Щодо розподілу майна колишнього СРСР

На виконання доручення Прем'єр-міністра України А. Яценюка за результатами засідання Кабінету Міністрів України від 16 березня 2014 року Міністерством юстиції України підготовлено правову позицію, що надається, з питання захисту інтересів України стосовно розподілу майна колишнього СРСР між Україною та Російською Федерацією.

Питання погашення державного боргу та розподіл активів Союзу РСР врегульовано такими міжнародними договорами та нормативно-правовими актами:

Віденською конвенцією про правонаступництво держав щодо державної власності, державних архівів та державних боргів 1983 року;

Договором про правонаступництво щодо зовнішнього державного боргу та активів Союзу РСР від 04 грудня 1991 року;

Угодою про принципи і механізми обслуговування внутрішнього боргу колишнього СРСР від 13 березня 1992 року;

Угодою між Україною і Російською Федерацією про подальший розвиток міждержавних відносин від 23 червня 1992 року;

Угодою про розподіл всієї власності колишнього Союзу РСР за кордоном від 06 липня 1992 року;

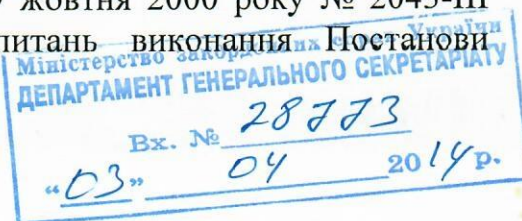
Угодою між Урядом України і Урядом Російської Федерації про реалізацію права на закордонну власність колишнього СРСР для цілей дипломатичних, консульських і торгових представництв від 03 серпня 1992 року;

Протоколом між Урядом України та Урядом Російської Федерації з питань зовнішнього боргу і активів колишнього СРСР від 23 листопада 1992 року;

Угодою між Україною і Російською Федерацією про врегулювання питань правонаступництва стосовно зовнішнього державного боргу та активів колишнього Союзу РСР від 09 грудня 1994 року;

Постановою Верховної Ради України від 19 лютого 1997 року № 86/97-ВР «Про порядок ратифікації Угоди між Україною та Російською Федерацією про врегулювання питань правонаступництва щодо зовнішнього державного боргу та активів колишнього СРСР»;

Постановою Верховної Ради України від 19 жовтня 2000 року № 2043-III «Про підсумки парламентських слухань з питань виконання Постанови

Верховної Ради України від 19 лютого 1997 року «Про порядок ратифікації Угоди між Україною та російською Федерацією про врегулювання питань правонаступництва щодо зовнішнього державного боргу та активів колишнього СРСР».

1. Згідно з *Договором про правонаступництво щодо зовнішнього державного боргу і активів Союзу РСР від 04 грудня 1991 року* (далі – Договір) Україна взяла на себе зобов'язання брати участь у погашенні та нести витрати з обслуговування державного зовнішнього боргу СРСР у частках, узгоджених Сторонами Договору, та прийняла право власності на такі ж відсотки його активів.

Відповідно до статті 4 Договору *частка України у загальній сумі боргу й активах складає 16,37%*.

Відповідно до статті 1 Договору:

державний зовнішній борг СРСР означає будь-яке фінансове зобов'язання, взяте СРСР чи іншими законним чином уповноваженими на це СРСР особами, по відношенню до іншої держави, міжнародної організації чи будь-якого іноземного кредитора;

активи СРСР - це нерухома й рухома державна власність СРСР за межами його території, золотовалютні фонди та резерви СРСР, інвестиції за кордоном, будь-які фінансові зобов'язання стосовно СРСР іншої держави, міжнародної організації чи будь-якого іншого іноземного дебітора;

питання оцінки й поділу **алмазного фонду** буде регулюватися спеціальною угодою.

Відповідно до статті 16 Договору він набуває чинності з моменту його підписання не менш ніж двома державами- правонаступницями. Договір було підписано вісьмома державами.

2. 23 листопада 1992 року підписано **Протокол між Урядом України та Урядом Російської Федерації з питань зовнішнього боргу і активів колишнього СРСР** (далі – Протокол), який набув чинності з моменту підписання.

Відповідно до пункту 1 Протоколу Україна передає, а Російська Сторона приймає на себе права та функції щодо управління зовнішнім боргом та фінансовими активами колишнього Союзу РСР в частині, що припадає на частку України, до укладення міждержавної угоди.

Шляхом укладення вищезазначеної міждержавної Угоди (яка мала бути підписана до 31 грудня 1992 року) Україна і Російська Федерація вирішують всі питання, які пов'язані із правонаступництвом відносно боргів і активів колишнього СРСР (п. 2 Протоколу).

У разі не підписання зазначеного міждержавного договору кожна з двох Сторін має право письмово заявити про те, що вона не є зв'язаною положеннями пункту 1 Протоколу.

Протокол містить зобов'язання Російської Федерації надати Україні з моменту його підписання повну офіційну інформацію про всі активи та боргові зобов'язання колишнього Союзу РСР, а також їхній рух, починаючи з 1991 року (п. 3 Протоколу).

За наявною інформацією, після підписання Протоколу **Україна не отримала необхідної офіційної інформації щодо активів та боргових**

зобов'язань колишнього СРСР, на основі якої можна було б вести переговори про укладення відповідної міждержавної Угоди.

У зв'язку із вищенаведеним 31 грудня 1992 року Міністерство закордонних справ України від імені Уряду України заявило про те, що Україна не вважає себе зв'язаною положенням пункту 1 Протоколу і, таким чином, відмовляється від передачі Російській Федерації прав та функцій на управління українською часткою зовнішнього боргу та фінансових активів колишнього Союзу РСР (лист Міністерства закордонних справ України на адресу Прем'єр-міністра України від 17 жовтня 2005 року № 610/13-680-1560).

Враховуючи вищенаведене, можна дійти висновку про недотримання Російською стороною своїх міжнародно-правових зобов'язань щодо надання Україні повної інформації щодо активів і боргів колишнього СРСР.

3. 09 грудня 1994 року підписано Угоду між Україною і Російською Федерацією про врегулювання питань правонаступництва стосовно зовнішнього державного боргу та активів колишнього Союзу РСР (далі – Угода), в основу якої було закладено концепцію так званого «нульового варіанту».

Відповідно до статей 2 та 3 Угоди Україна передає, а Російська Федерація бере на себе зобов'язання по виплаті частки України у зовнішньому державному борзі колишнього Союзу РСР станом на 01 грудня 1991 року. Для виплати частини зовнішнього боргу, закріпленого за Україною, Україна передає, а Російська Федерація приймає частку України в активах колишнього Союзу РСР станом на 01 грудня 1991 року.

Для цілей Угоди зовнішній державний борг та активи колишнього СРСР розуміються таким чином, як вони визначені у Договорі від 04 грудня 1991 року (стаття 1 Угоди).

До активів колишнього СРСР не входять резерви алмазного фонду, питання про оцінку та розподіл яких має регулюватися спеціальною угодою, яку укладено не було.

Угода підлягала ратифікації, проте не була ратифікована Україною.

За наявною інформацією, Російська Федерація ратифікувала Угоду і сплатила частку України у зовнішньому державному борзі.

Проте Угоду не можна розглядати як таку, що набрала чинності відповідно до її статті 6 (передбачає, що Угода набуває чинності з дати обміну повідомленнями про виконання внутрішньодержавних процедур, необхідних для набуття нею чинності) та статті 24 Віденської конвенції про право міжнародних договорів (договір набирає чинності в порядку і в дату, передбачені в самому договорі або погоджені між державами, які брали участь у переговорах).

Українською стороною Угоду не було ратифіковано у зв'язку із ненаданням Російською Федерацією інформації щодо активів колишнього СРСР, як це передбачалося Протоколом, який був підґрунтям для укладення Угоди відповідно до її преамбули.

Згідно зі статтею 31 Віденської конвенції про право міжнародних договорів для правил тлумачення договору крім тексту, охоплюється його преамбула і додатки.

Таким чином, Угода не може розглядатися як правова підстава для здійснення заходів з обслуговування зовнішнього боргу України, оскільки

чинності не набула та не є такою, що застосовується тимчасово або частково.

Незалежно від набрання чинності Угодою Україна має право на частку алмазного фонду колишнього СРСР у розмірі 16,37%.

Постановами Верховної Ради України від 19 лютого 1997 року № 86/97-ВР «Про порядок ратифікації Угоди між Україною та Російською Федерацією про врегулювання питань правонаступництва щодо зовнішнього державного боргу та активів колишнього СРСР» та від 19 жовтня 2000 року № 2043-III «Про підсумки парламентських слухань з питань виконання Постанови Верховної Ради України від 19 лютого 1997 року «Про порядок ратифікації Угоди між Україною та Російською Федерацією про врегулювання питань правонаступництва щодо зовнішнього державного боргу та активів колишнього СРСР» визначалося також, що питання розгляду доцільності прийняття Закону України «Про ратифікацію Угоди між Україною та Російською Федерацією про врегулювання питань правонаступництва щодо зовнішнього боргу та активів колишнього СРСР» можливе після отримання з боку уповноважених органів Російської Федерації повної інформації щодо:

пооб'єктного складу, балансової та ринкової вартості власності колишнього СРСР за кордоном, підтвердженої висновками міжнародного аудиту;

стану балансів Держбанку СРСР, Гохрану СРСР, Зовнішекономбанку СРСР, його філій та відділень за кордоном колишнього СРСР, МБЕС, МІБ, закордонних банків, що перебували у власності колишнього СРСР, за станом на 01 грудня 1991 року, підтвердженого висновками міжнародного аудиту;

обсягів золотого запасу колишнього СРСР за станом на 01 грудня 1991 року;

обсягів та пооб'єктного складу алмазного фонду колишнього СРСР за станом на 01 грудня 1991 року;

обсягів і структури заборгованості країн - боржників СРСР за станом на 01 грудня 1991 року, строків та умов погашення такої заборгованості, а також її руху з 01 грудня 1991 року до цього часу.

4. 23 червня 1992 року було підписано *Угоду між Україною і Російською Федерацією про подальший розвиток міждержавних відносин*, згідно зі статтею 13 якої Сторони домовились про передачу Україні у власність частини майна колишнього СРСР шляхом виділення найближчим часом окремих будинків для розміщення і нормального функціонування дипломатичних та консульських представництв.

06 липня 1992 року у м. Москва було підписано міжурядову Угоду про розподіл всієї власності колишнього Союзу РСР за кордоном (далі - Угода від 06 липня 1992 року).

Згідно зі статтею 1 Угоди від 06 липня 1992 року частка України у цій власності становить 16,37%. Статтею 2 визнається, що розподіл власності стосовно нерухомості, яка використовувалась дипломатичними, консульськими та іншими представництвами колишнього СРСР, а також нерухомості, пов'язаної з обслуговуванням цих представництв, повинен здійснюватись у пріоритетному порядку.

03 серпня 1992 року було підписано Угоду між Урядом України і Урядом Російської Федерації *про реалізацію права на закордонну власність колишнього*

СРСР для цілей дипломатичних, консульських і торгових представництв (Ялтинська угода), відповідно до статті 1 якої Договірні Сторони підтверджують право України на володіння, користування і розпорядження належної їй справедливої фіксованої частки майна колишнього Союзу РСР за кордоном, передачу Україні окремих будівель і приміщень для розташування і нормального функціонування дипломатичних, консульських і торгових представництв з прилеглими до них земельними ділянками, а також іншого майна, пов'язаного з їх обслуговуванням та експлуатацією.

Відповідно до статті 2 Ялтинської угоди будівлі і приміщення дипломатичних, консульських і торгових представництв колишнього Союзу РСР з прилеглими до них земельними ділянками, а також інше рухоме та нерухоме майно, яке було в наявності на час правонаступництва у розпорядженні колишнього Союзу РСР і знаходилось під його юрисдикцією та контролем, передається у володіння, користування і розпорядження Україні як частка належної їй власності, виходячи з агрегованого показника у відповідності до шкали фіксованих часток (16,37 %) в активах колишнього Союзу РСР.

Зазначені міжнародні договори закріпили зобов'язання Російської Федерації щодо забезпечення права України на належну їй частку закордонних активів у фіксованій частці 16,37%.

В Міністерстві юстиції відсутня інформація, чи були реалізовані зазначені Угоди і в якому обсязі.

У будь-якому випадку односторонні дії російської сторони, спрямовані на перереєстрацію відповідної частини об'єктів власності колишнього СРСР, можуть розцінюватися як порушення цією країною своїх міжнародно-правових зобов'язань щодо забезпечення права України на належну їй частку закордонних активів.

5. Щодо внутрішнього боргу колишнього СРСР

Відповідно до статті 1 *Угоди про принципи і механізми обслуговування внутрішнього боргу колишнього СРСР від 13 березня 1992 року* (далі – Угода від 13 березня 1992 року) заборгованість населенню з боку уряду колишнього СРСР по залишку вкладів в ощадних банках належить до державного внутрішнього боргу.

Згідно зі статтею 2 Угоди від 13 березня 1992 року її сторони беруть на себе зобов'язання по погашенню державного внутрішнього боргу колишнього СРСР перед населенням у сумах пропорційно залишку заборгованості, яка рахується станом на 01 січня 1991 року на балансах закладів Ощадбанку СРСР на території кожної зі Сторін. Зазначена Угода від 13 березня 1992 року набрала чинності з дати її підписання.

При підписанні Угоди від 13 березня 1992 року Україна (разом з Молдовою та Туркменистаном) підтримала пропозицію Республіки Білорусь, яка полягала в тому, що Угода про розподіл внутрішнього боргу повинна підписуватися одночасно з Угодою про розподіл активів та пасивів колишнього Державного банку СРСР. Тобто, йшлося про необхідність одночасного вирішення питання про поділ активів і пасивів Державного банку СРСР шляхом укладення окремої угоди. При цьому особливо наголошувалося, що заборгованість перед населенням з боку закладів Ощадбанку СРСР, які розташовувалися на території

держав - учасниць СНД, утворилася у зв'язку з вилученням союзними органами коштів у Ощадбанку та склалася нерівномірно по союзним республікам.

Підтримання Україною пропозиції Республіки Білорусь щодо підписання Угоди від 13 березня 1992 року одночасно з Угодою про розподіл активів та пасивів колишнього Державного банку СРСР може кваліфікуватися, як висловлення нашою державою умови щодо її участі в Угоді від 13 березня 1992, а саме: *для України зобов'язання зі сплати заборгованості її громадянам по залишку вкладів в установах Ощадного банку СРСР (які випливають з Угоди від 13 березня 1992 р.) виникають лише після розподілу активів та пасивів колишнього Державного банку СРСР.*

Іншими словами, підтримання Україною пропозиції Республіки Білорусь може розглядатися як підписання нашою державою Угоди від 13 березня 1992 року під відкладальною умовою, якою є розподіл активів та пасивів колишнього Державного банку СРСР.

Оскільки розподіл активів та пасивів колишнього Державного банку СРСР не відбувся, існування зобов'язань України за Угодою від 13 березня 1992 року може заперечуватися (не було виконано умову, висунуту Україною при підписанні цієї Угоди).

6. Стосовно механізму звернення з позовами щодо поділу активів колишнього Союзу РСР

Згідно зі статтею 14 Договору про правонаступництво щодо зовнішнього державного боргу та активів Союзу РСР від 04 грудня 1991 року за невиконання та/або неналежне виконання своїх зобов'язань за цим Договором сторони несуть відповідальність згідно з міжнародним правом. Статтею 15 Договору передбачено право сторін звернутись до міжнародних погоджувальних процедур і міжнародних судових органів для врегулювання спорів.

Статтею 7 Угоди про розподіл всієї власності колишнього Союзу РСР за кордоном від 07 липня 1992 року передбачено, що якщо суперечка між Сторонами не може бути врегульована шляхом переговорів між урядами Сторін, то на вимогу однієї із Сторін вона передається на вирішення третейському суду, діючого у відповідності з Віденською конвенцією 1969 року.

Статтею 44 Віденської конвенції про правонаступництво держав щодо державної власності, державних архівів, державних боргів від 1983 року передбачається, що у разі якщо спір не розв'язано шляхом примирення, він може бути переданий на розгляд Міжнародного суду ООН або міжнародного арбітражу при взаємній згоді сторін, зокрема, Сторони можуть погодитись дотримуватися процедури, передбаченої типовим Узгоджувальним регламентом ООН для вирішення спорів між державами.

Відповідно до статті 36 Статуту Міжнародного Суду ООН до компетенції суду належать усі справи, які будуть передані йому сторонами, і всі питання, спеціально передбачені Статутом Об'єднаних Націй або чинними договорами і конвенціями. Держави - учасниці цього Статуту можуть у будь-який час заявити, що вони визнають без особливої про те угоди, ipso facto, щодо будь-якої іншої держави, яка прийняла таке ж зобов'язання, юрисдикцію Суду обов'язковою у всіх правових спорах, що стосуються:

тлумачення договору;

будь-якого питання міжнародного права;

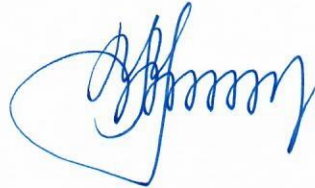
наявності факту, який, якщо він буде встановлений, представить собою порушення міжнародного зобов'язання;

характеру і розмірів відшкодування, належного за порушення міжнародного зобов'язання.

Відповідно до статті 94 Статуту Організації Об'єднаних Націй 1945 року кожний член Організації зобов'язується виконати рішення Міжнародного Суду по тій справі, в якій він є стороною. У разі якщо будь-яка сторона у справі не виконає зобов'язання, покладеного на неї рішенням Суду, інша сторона може звернутися до Ради Безпеки, яка може, якщо визнає це необхідним, зробити рекомендації або вирішити про вжити заходів для приведення рішення до виконання.

Механізм та порядок подання державою Україна відповідних позовів в юрисдикції іноземних держав, на території яких знаходиться власність колишнього Союзу РСР, потребує ретельного опрацювання з урахуванням положень законодавства відповідної іноземної держави, на території якої така власність знаходиться.

Перший заступник Міністра

І.І. Ємельянова

**МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ
(Мінекономрозвитку України)**

вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. 253-93-94, факс 226-31-81
Web: <http://www.me.gov.ua>, e-mail: meconomy@me.gov.ua, код ЄДРПОУ 37508596

№ _____
На № _____ від _____

Міністерство закордонних справ України

Щодо пп. 1 п. 3 витягу з
протоколу засідання КМУ
від 16.03.2014 № 8

На виконання підпункту 1 пункту 3 витягу з протоколу засідання Кабінету Міністрів України від 16.03.2014 № 8 стосовно підготовки правової позиції щодо захисту національних інтересів під час розподілу державного майна і коштів колишнього СРСР Мінекономрозвитку повідомляє.

Врегулювання питання щодо закордонної власності колишнього СРСР залишається однією із ключових проблем у відносинах між Україною та Російською Федерацією.

Право України на володіння, користування та розпорядження належною їй частиною закордонної власності колишнього СРСР впливає із статусу України як однієї з держав- правонаступниць колишнього СРСР. Зазначене підтверджено нормами міжнародного права і положеннями документів, укладених між Україною та РФ як на багатосторонньому рівні (зокрема в рамках СНД), так і на двосторонньому. Відповідними документами встановлено, що кожна з держав- правонаступниць колишнього СРСР має право на відповідну фіксовану справедливую долю у власності колишнього СРСР за кордоном, зокрема частка України в загальній сумі боргу та активів колишнього СРСР становить 16,37 %.

Згідно з двосторонніми угодами між Україною та РФ від 23.06.1992 та від 03.08.1992 сторони домовились про передачу Україні окремих будівель і приміщень для нормального функціонування дипломатичних, консульських і торговельних представництв.

Відповідно до статті 3 Угоди між Україною та РФ про врегулювання питань правонаступництва щодо зовнішнього державного боргу та активів колишнього СРСР 9 грудня 1994 р ("нульовий варіант") "Україна передає, а Російська Федерація бере на себе зобов'язання щодо виплати частки України у зовнішньому державному боргу колишнього Союзу РСР станом на 1 грудня 1991 року". Стаття 4 передбачає, що "для виплати частки зовнішнього боргу, закріпленого

за Україною, Україна передає,
ДЕПАРТАМЕНТ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРІАТУ
Вх. № 24820
" 22 03 20 14

М2 Мінекономрозвитку
Вих. № 3211-06/8571-06 від 20.03.2014

089933

Російська Федерація приймає частку України в активах колишнього Союзу РСР станом на 1 грудня 1991 року".

Таким чином, з укладенням зазначених угод була створена правова база щодо розподілу активів і пасивів колишнього СРСР, проте самого механізму розподілу створено не було.

За підсумками розгляду Верховною Радою України питання ратифікації Угоди про "нульовий варіант" була прийнята Постанова від 19.02.1997 № 86/97-ВР, відповідно до якої Верховна Рада України мала розглянути питання про доцільність прийняття Закону про ратифікацію зазначеної Угоди після отримання від уповноважених органів РФ повної інформації щодо активів та боргів колишнього СРСР (про балансову вартість закордонної власності СРСР, яку підтверджують висновки міжнародного аудиту, та про стан балансу Державного банку СРСР, Держохорону (Гохран) СРСР, Зовнішекономбанку СРСР, а також інформацію про обсяги золотого запасу і Алмазного фонду колишнього СРСР).

У 2000 році відбулись парламентські слухання стосовно виконання зазначеної Постанови Верховної Ради України, за результатами яких було прийнято Постанову Верховної Ради України від 19.10.2000 № 2043-111. Ця Постанова, зокрема, констатує, що від уповноважених органів Російської Федерації так і не було отримано повної інформації з питань, визначених підпунктом а) пункту 1 Постанови Верховної Ради України від 19.02.1997 № 86/97-ВР.

Угода про "нульовий варіант" чинності не набрала, оскільки не ратифікована Верховною Радою України. Таким чином, вона не може розглядатися як правова підстава для перереєстрації закордонної власності колишнього СРСР на користь РФ.

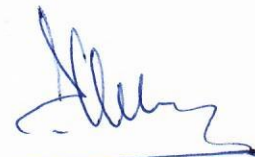
Слід зауважити, що в серпні 2006 р. російська сторона у повному обсязі погасила Паризькому клубу кредиторів борг колишнього СРСР.

В процесі переговорів України та РФ щодо закордонної власності колишнього СРСР розглядалося питання визначення переліку об'єктів, які можуть передаватися українській стороні для забезпечення потреб її дипломатичної служби та майбутнього статусу цих об'єктів.

В Мінекономрозвитку відсутня актуальна інформація щодо конкретного переліку об'єктів нерухомого майна колишнього СРСР, які вже передано або передбачається передати Україні; відповідність їх ринкової вартості частці України у боргах колишнього СРСР.

Ураховуючи викладене, з метою підготовки правової позиції щодо захисту національних інтересів під час розподілу державного майна і коштів колишнього СРСР вважаємо за доцільне створити міжвідомчу комісію з вирішення зазначеного питання.

**Перший заступник Міністра
економічного розвитку і
торгівлі України**

Анатолій МАКСЮТА

Михайлівська площа, 1
м. Київ, 01018, Україна

Тел.: (044) 238 17 48; факс: (044) 238 18 88
E-mail: zsmfa@mfa.gov.ua
Web: http://www.mfa.gov.ua
Код ЄДРПОУ 00026620

1 Mykhailivska Square
Kyiv, 01018, Ukraine

№ 72/13 - 680 - 815

від 21.03.2014 р.

Кабінет Міністрів України

*Щодо захисту національних інтересів
під час розподілу державного майна і
коштів колишнього СРСР*

На виконання доручення Прем'єр-міністра України А.Яценюка за результатами засідання Кабінету Міністрів України від 16.03.2014 р. щодо захисту національних інтересів під час розподілу державного майна і коштів колишнього СРСР повідомляємо таке.

Згідно з Договором про правонаступництво щодо зовнішнього державного боргу та активів Союзу РСР від 04.12.1991 р. Україна взяла на себе зобов'язання брати участь у погашенні та нести витрати з обслуговування державного зовнішнього боргу СРСР у частках, узгоджених Сторонами Договору, та прийняла право власності на такі ж відсотки його активів. Відповідно до статті 4 зазначеного Договору частка України у загальній сумі боргу й активах становить 16,37%.

09.12.1994 р. підписано Угоду між Україною і Російською Федерацією про врегулювання питань правонаступництва стосовно зовнішнього державного боргу та активів колишнього Союзу РСР, в основу якої було закладено нову концепцію так званого «нульового варіанту».

Відповідно до статей 2 та 3 Угоди від 1994 року Україна передає, а Російська Федерація бере на себе зобов'язання по виплаті частки України у зовнішньому державному борзі колишнього Союзу РСР станом на 01 грудня 1991 року. Для виплати частини зовнішнього боргу, закріпленого за Україною, Україна передає, а Російська Федерація приймає частку України в активах колишнього Союзу РСР станом на 01 грудня 1991 року.

Проте Україною зазначена Угода не була ратифікована у зв'язку із ненаданням Російською Федерацією інформації щодо активів колишнього СРСР, як це передбачалося Протоколом між Урядом України та Урядом Російської Федерації з питань зовнішнього боргу і активів колишнього СРСР від 23.11.1992 р., який був підґрунтям для укладення Угоди. Тому питання розподілу активів та пасивів колишнього СРСР на сьогодні залишається повністю нерегульованим (аналітичні матеріали щодо захисту національних інтересів з питань розподілу державного майна і коштів колишнього СРСР, підготовлені МЗС України спільно з Міністерством юстиції України, додаються).

Щодо механізму та порядку подання державою Україна відповідних позовів в юрисдикції іноземних держав, на території яких знаходиться власність колишнього СРСР, слід зазначити, що така процедура потребує ретельного опрацювання з урахуванням положень законодавства відповідної іноземної держави, на території якої така власність знаходиться.

24
0205

24

Відповідно до положень підпункту 1 пункту 5 Порядку здійснення захисту прав та інтересів України під час урегулювання спорів, розгляду у закордонних юрисдикційних органах справ за участю іноземного суб'єкта та України, затвердженого Указом Президента України №581/2002 від 25.06.2002 р., відповідальним органом за захист прав та інтересів України під час урегулювання спорів, розгляду у закордонних юрисдикційних органах справ за участю іноземного суб'єкта та України, є Міністерство юстиції України.

У зв'язку з вищевикладеним, вважаємо за доцільне доручити Міністерству юстиції України створити Міжвідомчу робочу групи з питань розподілу майна та коштів колишнього СРСР з метою всебічного вивчення обставин справи, розроблення спільної стратегії та визначення подальших дій щодо захисту інтересів держави у зазначеному питанні за участю Міністерства закордонних справ України, Фонду державного майна, Міністерства фінансів, Міністерства економічного розвитку і торгівлі та Національного банку України.

Додаток: згадане, на _ арк.

Перший заступник Міністра

Н.М. Галібаренко